

УДК 351.82

Т.В. КУЧІНКА
кандидат економічних наук,
фахівець I категорії,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НА РІВНІ РЕГІОНУ

Регіональне управління вимагає формування належного інституційного механізму, який включав би різні за природою елементи, що забезпечать ефективну діяльність державно-управлінської системи. Інституційний механізм регіонального управління передбачає, з одного боку, використання потенційних можливостей всіх існуючих елементів апарату держави (парламенту, Глави держави, уряду, регіональних представницьких і виконавчих органів тощо), а з другого - створення спеціальних органів загальнодержавного та субнаціонального рівня чи відповідних структурних підрозділів вже існуючих органів. Крім того, у демократичних суспільствах питання регіонального розвитку не розглядаються як питання тільки державних органів, а до них широко залучаються структури громадянського суспільства [1, с. 66].

Теоретико-методологічні підходи до аналізу регіонального управління та організаційно-правових засад діяльності інституцій регіонального розвитку розкриваються в працях вітчизняних дослідників, а саме: З. Балабаєвої, В. Вакуленка, О. Васильєвої, З. Варналія, М. Долішнього, І. Грицяка, М. Дацишина, В. Керецмана, М. Лендєл, С. Романюка, В. Рубцова, С. Саханенка, Е. Топалової та ін. Питанням ролі агентств регіонального розвитку в становленні системи демократичного врядування присвячено наукові праці зарубіжних учених С. Сетнікар-Канкера, Ж. Немека, В. Мікутовскі, Л. Козмінскі, М. Денсона, Х. Халькієра, Ч. Дамборга, Д. Робсона, Дж. Пека, А. Холдена та ін.

Інституційний розвиток на рівні регіону постає як системний розвиток організаційних структур публічної влади, оновлення форм і методів діяльності, механізмів та засобів взаємодії на регіональному рівні.

З метою поглиблення взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на основі поєднання загальнодержавних та місцевих інтересів із забезпечення ефективного розвитку регіонів Кабінет Міністрів України утворив постійно діючий консультативно-дорадчий орган – Раду з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування [2].

Основними завданнями Ради з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування є проведення аналізу державної регіональної політики, зокрема щодо розвитку місцевого самоврядування, пошук ефективних шляхів її вдосконалення; напрацювання спільних планів дій центральних, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення збалансованого розвитку регіонів; підготовка пропозицій щодо:

- удосконалення законодавства з питань регіонального розвитку, місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою держави;
- фінансового, матеріально-технічного, науково-методичного, кадрового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування;
- сприяння координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади з метою підтримки органів місцевого самоврядування у здійсненні власних та делегованих повноважень;
- забезпечення взаємодії органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування, їх асоціаціями, іншими об'єднаннями та громадськими організаціями.

Обласні ради, міські ради відповідають за визначення основних пріоритетів стратегії з урахуванням норм, закладених у Державній стратегії регіонального розвитку; затверджують офіційний статус регіональної стратегії [3].

Обласні державні адміністрації, міські державні адміністрації розробляють план заходів щодо реалізації стратегії; щорічні програми соціально-економічного розвитку регіону; цільові регіональні програми.

Агентства регіонального розвитку – неприбуткові організації, що діють на засадах партнерства між державним, приватним та громадським секторами, керуються принципами демократії, політичного плюралізму, верховенства права, дотримання міжнародних норм і стандартів у сприянні регіональному розвитку, забезпечують тісну взаємодію з органами державної влади, місцевим та регіональним самоврядуванням, політичними та громадськими структурами, координують свою діяльність і рух фінансових ресурсів у процесі реалізації проектів регіонального розвитку узгоджених з органами державної та місцевої влади, органами місцевого самоврядування зберігаючи при цьому автономію у прийнятті рішень.

Фонди розвитку регіонів є цільовими складовими спеціальних фондів регіональних бюджетів. Порядок формування та використання коштів таких фондів визначаються обласними радами та відповідають за забезпечення комплексних фінансових заходів на регіональному рівні щодо підтримки збалансованого економічного, соціального та екологічно безпечного розвитку. Діяльність фондів узгоджується з діяльністю інститутів, відповідальних за реалізацію стратегії.

Регіональні центри інноваційного розвитку є державними інститутами, що відповідають за інформаційно-аналітичну, методичну, організаційну підтримку інноваційно-інвестиційного розвитку регіонів.

Органи місцевого самоврядування, територіальні громади беруть участь у реалізації стратегії відповідно до своїх повноважень і взаємодіючи у встановленому порядку з органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями. Інститут дієдатних територіальних громад, ініціатива місцевих мешканців в облаштуванні місцевої території; зацікавленість у створенні комфортного та безпечного життєвого середовища на території регіону – усе це формує добробут регіону, зокрема, і держави в цілому. Відповідальність членів громади за якісну повсякденну роботу, пов'язану з реалізацією стратегії, відмова від очікувань державної допомоги; розрахунок на власні сили, ресурси, задіяння місцевої ініціативи та підприємницьких здібностей мешканців громади, активізація місцевого самоврядування – головні умови успішної реалізації стратегії. Реальна дієдатність територіальних громад та органів місцевого самоврядування, їх спроможність самостійно й у повному обсязі вирішувати нагальні питання місцевого значення на власній, достатній матеріально-фінансовій та ресурсній базі є запорукою побудови громадянського суспільства, формування засад соціально орієнтованої ринкової економіки, підвищення якості життя всіх мешканців регіону [3].

Отже, необхідною умовою інституційного забезпечення реалізації державної регіональної політики є перебудова регіонального управління у напрямі розширення прав і самостійності регіонів щодо вирішення багатьох питань економічного й соціального характеру.

Регіональна ланка управління має забезпечувати створення належних умов для проживання населення, ефективного використання територіальних ресурсів, розвитку взаємовигідних міжрегіональних економічних відносин. Проведення дієвої регіональної політики на основі ринкових економічних механізмів вимагає подальшого вдосконалення нормативно-правових та інституційних засад.

Список використаних джерел:

1. Гонцяж Я. Інституційні механізми регіонального розвитку в Україні : шлях до майбутнього / Я. Гонцяж , Н. Гнидюк / Зб. наук. праць УАДУ. - К.: УАДУ, 2000. - Вип. 2. - Ч. 1. - С. 66-73.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 квіт. 2009 р. № 309 “Про утворення Ради з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування”. – Режим доступу : <http://zakonrada.gov.ua>
3. Регіональне управління: підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2014. – 512 с.

УДК 338.48:004(477.8)

О.В. МАКСЮТОВА

аспірант,

Науковий керівник: д.е.н., проф. Проскура В.Ф.,

Мукачівський державний університет,

м. Мукачево, Україна

НОВІ ПІДХОДИ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ

Однією з важливих функцій, яку виконують підприємства, що належать до інфраструктури туристичного ринку, є організація процесу доведення туристичного продукту до споживача (туриста). Окрім загальноприйнятих постачальників туристичних послуг (готельні комплекси, транспортно-логістичні компанії та ін.), що взаємодіють із клієнтами через посередників: туроператорів, турагентства, цифрові мережі бронювання, на даний час з'явилися і нові, а саме віртуальні посередники – сайти готелів, авіакомпаній, туристських фірм. Вони дають можливість безпосередньо самому туристу (без участі туристичних фірм) не тільки отримувати інформацію, але і замовляти послуги будь-якого характеру та у різній комбінації виробників і посередників.

Суттєві зміни за останні роки відбулися також в індустрії індивідуального туризму. Кількість туристів, які подорожують самостійно з туристичною метою, зростає набагато повільніше, ніж кількість туристів, які користуються груповими турами. Звичайно, туристи, які планують свій відпочинок індивідуально, мають деякі переваги, однак реалізувати такі подорожі на практиці виявляється досить складно так як висока вартість індивідуальних турів робить їх недосяжними для переважної більшості наших співвітчизників. Сучасні готелі, як правило, виконують функції бронювання місць, реєстрації та розміщення клієнтів, організації прийому та від'їзду, в той час, як туроператор залишає за собою право формування туристичного продукту, оформлення туристичного пакету, бронювання послуг, їх підтвердження та оформлення, а також безпосередньо продаж туристичного продукту, що й призводить до суттєвого удорожчання вартості індивідуальної подорожі.

Аналіз результатів діяльності туристичних фірм регіону вказує на необхідність розробки єдиної інформаційної туристичної платформи, яка дасть змогу використовувати сучасні ІТ технології для ознайомлення потенційних туристів з інформацією не лише про відомі та розрекламовані туристичні об'єкти, а і про новостворені, що в результаті буде мати сприятливий вплив на зростання обсягів туристичних потоків у регіони. Це, у свою чергу, прискорить динаміку розвитку туристичного бізнесу та суттєво збільшить прибуток туристичних підприємств, а відповідно і надходження до бюджетів різних рівнів.

На даний момент часу створення й запровадження у практику єдиної регіональної інформаційної туристичної платформи, яка буде включати систему туристичної навігації,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>